

การพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้าน ประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น

Life Skills Development For Early Childhood Psychomotor Domain By Using Folk Tales With Local Materials Puppet

สุวรรณา ไชยะธนะ (Suwanna Chaiyathon)*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น และ 2. เปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังใช้กิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนอายุระหว่าง 5 – 6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1. แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น 2. แบบทดสอบทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยและ 3. แบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบที (T-Test)

ผลการวิจัยพบว่า

ระดับทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยก่อนใช้กิจกรรมการเล่าพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่นพบว่าอยู่ในระดับพอใช้ทั้งภาพรวมและรายด้านและการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยหลังทำกิจกรรมการเล่าพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น พบว่าอยู่ในระดับดีทั้งภาพรวมและรายด้าน

การพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น ด้านการสร้างสัมพันธภาพ การสื่อสารและการแก้ไขปัญหา สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมเล่านิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น โดยรวมมีการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 37.98

คำสำคัญ: ทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัย, นิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น, เด็กปฐมวัย

* รองศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Associate Professor Dr., School of Educational Nakhon Pathom Rajabhat University Studies

Abstract

This research aimed to: 1. study the level of life skills development for early childhood psychomotor domain with local materials puppet by using of folk tales; and 2. compare study the level of life skills development for early childhood ability skills before and after using of folk tales. The research sample was 15 students between 5-6 years old, kindergarten 2 of Wat Phaihuchang School, Nakhon Pathom Province. The research instruments were 1. folk tales; 2. activity plans of local folk tales; 3. life skills tests for early childhood skills; and 4. the record form of early childhood activities. Data were analyzed with percentage, mean, standard deviation and t-test.

The findings of this research were as follows:

1. The level of life skills development for early childhood ability skills by using of folk tales was at the high level.

2. The comparison of life skills development for early childhood ability skills before and after using of folk tales was found that it was different in a statistically significant difference at the .05 level. The life skills development for early childhood ability skills after using of folk tales was at the percentage of 37.98.

Keywords: life skill, psychomotor domain, folk tales with local materials puppet, early childhood

บทนำ

ในสภาวะที่โลกพัฒนาก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยี ผลจากการพัฒนาการติดต่อสื่อสารการคมนาคมขนส่งและเทคโนโลยีสารสนเทศ อันแสดงให้เห็นถึงการเจริญเติบโตของความสัมพันธภาพทางเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี และวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงระหว่างปัจเจกบุคคล ชุมชน หน่วยงานเศรษฐกิจและรัฐบาลทั่วทั้งโลกหรือที่เรียกว่า กระแสโลกาภิวัตน์ มีผลกระทบต่อโลกในหลายแง่มุม ไม่แม้แต่เด็กปฐมวัยท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ (Early Childhood in Globalization) ซึ่งวิธีการที่พ่อแม่ตอบสนองต่อเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เด็กส่วนใหญ่ตกเป็นเหยื่อของสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ สื่อมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็ก แต่ยังมีบทบาทในการส่งเสริม พัฒนาคูณภาพเด็กค่อนข้างน้อย สื่อทางสังคมในปัจจุบัน มีอิทธิพลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเยาวชน แต่การเผยแพร่สื่อต่างๆยังไม่มีบทบาทต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม สะท้อนได้จากรายการโทรทัศน์ที่มีภาพของความรุนแรง ภาพที่ตอกย้ำการสร้างเจตคติเชิงลบต่อผู้อื่น ภาษาก้าวร้าว ความไม่เหมาะสมทางเพศ เน้นการต่อสู้ใช้ความรุนแรง ไม่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยและอาจส่งผลกระทบต่อทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยได้ในอนาคต

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการศึกษาที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเด็กแรกเกิด-6 ปี เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่กำลังพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา ประสบการณ์ที่เด็กได้รับจะมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างความพร้อมและพัฒนาในขั้นต่อไป เด็กปฐมวัยอายุตั้งแต่ 2-5 ปี จะมีการเคลื่อนไหวการประสานงานระหว่างกล้ามเนื้อและประสาทตาคือว่าวัยทารก วัยนี้สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ โดยเฉพาะในช่วงปลายวัยเด็กสามารถช่วยเหลือตัวเองได้และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัวได้มากขึ้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2555) ยุทธศาสตร์ของประเทศของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2569) โดยมีเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัย คือ การพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ โดยช่วงวัยเด็กตั้งแต่แรกเกิดให้มีพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้านวัยเรียนวัยรู้ให้มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายใต้บริบทสังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ได้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง โดยปฏิรูประบบการบริหารจัดการทางการศึกษา ปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา พัฒนาคุณภาพครูทั้งระบบและปฏิรูประบบการเรียนรู้ โดยมุ่งการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะกำลังคนทั้งระบบการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558 :15-19)

การพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยให้กับเด็กเป็นพันธกิจสำคัญของโรงเรียนและครอบครัว เพื่อที่เด็กจะได้ปฏิบัติตนอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข การพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยให้กับเด็กเด็กปฐมวัยมีหลายวิธี จากการศึกษาผลงานวิจัย พบว่า มีการใช้ทั้งนิทาน การละครและการเล่น เพื่อเพิ่มทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยด้านต่างๆ ให้กับเด็ก ตัวอย่างเช่น การใช้แม่แบบจากนิทานพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัย เด็กปฐมวัยนี้จะเริ่มเข้าใจและเริ่มมีจินตนาการ มีการเลียนแบบ นิทานจึงเป็นหัวใจสำคัญของเด็กทำให้เด็กมีจินตนาการอันกว้างไกล เนื่องมาจากการมีนิทานเป็นสื่อและในการจัดประสบการณ์ต่างๆ กิจกรรมครูควรจะใช้นิทานเป็นสื่อในการเรียนรู้ของเด็กเป็นสื่อการสอนที่สำคัญสำหรับการศึกษาระดับปฐมวัย เพราะการเล่านิทานเป็นวิธีการให้ความรู้วิธีการหนึ่งที่ได้ให้ความสนใจอยากรู้ อยากทำตามและมีแรงจูงใจที่จะเปิดรับพฤติกรรมที่พึงปรารถนา การเล่านิทานสามารถทำให้เด็กคล้อยตามเนื้อหานิทานได้มีการปฏิสัมพันธ์ทางภาษาจากการได้ฟัง ได้มีการโต้ตอบ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถพัฒนาทักษะทางภาษาได้เป็นอย่างดี นอกจากอายุและเพศ โอกาสและสิ่งแวดล้อมยังเป็นปัจจัยที่มีส่วนร่วมด้วย เด็กชอบฟังนิทานมาก เพราะไม่เพียงแต่ฟังเรื่องราวสร้างจินตนาการด้วยความสุขสนุกสนาน ตื่นเต้น แล้วยังได้ใกล้ชิดกับผู้ใหญ่ที่เล่านิทานด้วย (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551) ผลจากการที่เด็กได้ฟังนิทานทำให้เด็กจดจำได้นานและสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ถ้านิทานที่ครูเล่าให้เด็กฟังนั้นตรงกับชีวิตจริงและสามารถเชื่อมโยงกันได้ จุดสำคัญอยู่ที่ครูมีกลวิธีในการเล่านิทาน การกำหนดตัวแสดงในนิทานที่มีความหมายและให้บทบาทของการแสดงที่เป็นสื่อให้เด็กจดจำได้ดี การที่ครูใช้นิทานสอนเด็กปฐมวัยนั้น เพราะนิทานเป็นสื่อชนิดหนึ่งที่มีความใกล้ชิดกับเด็กแทบทุกวัย โดยเฉพาะเด็กปฐมวัย เรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ จะถูกกลั่นกรองออกมาเป็นนิทานในหลายๆ ลักษณะที่ผู้ฟังได้รับฟังแล้วจะเกิดความเพลิดเพลินให้ความรู้ ทักษะคิด ตลอดจนการปลูกฝังค่านิยม ผู้ใหญ่จึงมักใช้นิทานเป็นสื่อที่จะช่วยให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ นิทานเป็นเรื่องราวที่เล่าสืบทอดต่อกันมา โดยใช้วาจาเป็นสื่อของการถ่ายทอด ซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าใครเป็นเจ้าของเรื่องนั้นๆ รู้แต่ว่าการเล่านิทานมีมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์และเป็นที่ยอมรับในหมู่ชนทุกชั้น นิทานจัดเป็นวรรณกรรมที่เก่าแก่ที่สุดและเป็นมรดก

ทางวัฒนธรรมในทำนองเดียวกัน การที่เด็กชอบสิ่งใดเด็กก็จะสนใจและกระทำสิ่งนั้นได้นาน นิทานจึงช่วยสร้างสมาธิของเด็กให้ยาวนานขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการดูแลเด็กปฐมวัย เป้าหมายที่สำคัญคือ การมีอิสระพึ่งพาตนเองได้ Morrison (1991) ได้กล่าวถึง เป้าหมายของการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงอุดมศึกษาคือ การช่วยให้เด็กมีอิสระที่ได้พึ่งพาตนเอง ผู้ที่เกี่ยวข้องควรหลีกเลี่ยงการทำอะไรให้แก่เด็ก แต่ควรให้เด็กได้เรียนรู้ในการทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ดังนั้นเด็กปฐมวัยควรได้รับการพัฒนาทักษะในการอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นได้ เรียนรู้ในการช่วยเหลือตนเองและบุคคลอื่น มีทักษะในการดูแลตนเองทั้งในด้านการแต่งกายและสามารถแต่งกายตนเองได้ ทักษะด้านสุขอนามัย การดูแลความสะอาดร่างกาย การอาบน้ำ ล้างมือ แปรงฟัน ทักษะการรับประทานอาหาร การใช้ภาชนะต่างๆ ได้ถูกวิธี ทั้งแก้วน้ำ ช้อนส้อม ถ้วยชาม ผ้าเช็ดมือ

ทักษะพิสัย (พฤติกรรมด้านกล้ามเนื้อประสาท) ลักษณะพฤติกรรมที่บ่งถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่ว ชำนาญ สามารถแสดงออกมา โดยมีเวลาและคุณภาพของงานเป็นตัวชี้ระดับของทักษะ โดยเริ่มจาก พฤติกรรมการรับรู้ เป็นการให้ผู้เรียนได้รับรู้หลักการปฏิบัติที่ถูกต้อง เป็นการเลือกหาตัวแบบที่สนใจ กระทำตามแบบ เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนพยายามฝึกตามแบบที่ตนสนใจและพยายามทำซ้ำ เพื่อที่จะให้เกิดทักษะตามแบบที่ตนสนใจ การหาความถูกต้อง เป็นพฤติกรรมสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องชี้แนะ เมื่อได้กระทำซ้ำแล้วก็พยายามหาความถูกต้องในการปฏิบัติ การกระทำอย่างต่อเนื่องหลังจากตัดสินใจ เป็นทางเลือกรูปแบบที่เป็นของตัวเองจะกระทำตามรูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่อง จนปฏิบัติงานที่ยุ่ยากซับซ้อนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง คล่องแคล่ว การที่ผู้เรียนเกิดทักษะได้ ต้องอาศัยการฝึกฝนและกระทำอย่างสม่ำเสมอและการกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ เป็นพฤติกรรมที่ได้จากการฝึกอย่างต่อเนื่องจนสามารถปฏิบัติ ได้คล่องแคล่วว่องไว โดยอัตโนมัติ เป็นไปอย่างธรรมชาติซึ่งถือเป็นความสามารถของการปฏิบัติในระดับสูง

จากเหตุผลและสภาพปัญหาที่กล่าวมา จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาพัฒนาการทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัย โดยการใช้นิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น โดยเน้นให้เด็กปฐมวัยได้มีการสร้างสัมพันธ์ภาพ การสื่อสาร และการแก้ไขปัญหา เพื่อส่งเสริมให้เด็กสามารถดูแลตนเอง พึ่งพาตนเองได้ในชีวิตประจำวัน รวมถึงรู้เท่าทันสภาพเหตุการณ์ในสังคม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาระดับทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น
2. เปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังใช้กิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น

สมมติฐานการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น มีการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **เด็กปฐมวัย** หมายถึง เด็กนักเรียนชาย - หญิงอายุระหว่าง 5-6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนวัดไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

2. **การเล่นิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นจากวัสดุในท้องถิ่น** หมายถึง การเล่นิทานพื้นบ้านโดยใช้ตัวละครในนิทานเรื่องนั้นๆ มาสร้างเป็นหุ่นตัวละครที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่นเพื่อนำมาเชิดประกอบการเล่นิทานในเรื่องนั้นๆ

3. **ทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัย** หมายถึง พฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกถึงความสามารถในการปรับตัว รวมไปถึงการปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างคล่องแคล่วและชำนาญ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้

3.1 **ความสามารถในการแก้ไขปัญหา** หมายถึง พฤติกรรมของเด็กที่เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคมและเป็นไปตามวัยของเด็ก

3.2 **ความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ** หมายถึง ความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์

3.3 **ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน** หมายถึง ความสัมพันธ์อันดีระหว่างเด็กปฐมวัยกับเพื่อนๆ อันจะทำให้เกิดความรัก ความนับถือและความร่วมมือ การอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 5- 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนวัดไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จำนวน 15 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. **ตัวแปรต้น** ได้แก่ การเล่นิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น
2. **ตัวแปรตาม** ได้แก่ การพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัย ด้านทักษะพิสัย ได้แก่
 1. การแก้ไขปัญหา
 2. การสื่อสาร
 3. การสร้างสัมพันธ์ภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเล่นิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น
2. แบบทดสอบทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัย มีจำนวน 3 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ ดังนี้ ด้านที่ 1 ด้านทักษะการแก้ไขปัญหา ด้านที่ 2 ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านที่ 3 ด้านทักษะสัมพันธภาพ
3. แบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นตอนในการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเล่นิทาน

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่นิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น
2. ดำเนินการเลือกนิทานที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับด้านทักษะพิสัย ดังนี้ 1) การสร้างสัมพันธภาพร่วมกับเพื่อนและครูในการสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน 2) การสื่อสารเด็กได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับครูและเพื่อน และ 3) การแก้ไขปัญหา เด็กสามารถนำไปปรับใช้ในการแก้ปัญหาได้ โดยครูสร้างสถานการณ์จำลองให้กับเด็ก
3. สร้างแผนการจัดกิจกรรมการเล่นิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น จำนวน 40 แผน ซึ่งมีกรอบของรายละเอียดดังนี้ 1) ชื่อกิจกรรม 2) ความคิดรวบยอด 3) จุดประสงค์ 4) สารที่ควรเรียนรู้ 5) ประสบการณ์สำคัญ 6) ขั้นตอนกิจกรรม 7) สื่อ และ 8) ประเมินผล
4. นำเอกสารและข้อมูลของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญฝ่ายวิจัยและประเมินผลการศึกษาเพื่อพิจารณาความสอดคล้องของเครื่องมือในการวิจัยและกิจกรรมที่จัดขึ้นตามตัวแปรตามที่ได้กำหนดไว้
5. นำแผนการจัดกิจกรรมการเล่นิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องกับกิจกรรมและจุดมุ่งหมาย
6. นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Consistency) ได้ดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.67 – 1.00 ได้ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการคัดเลือกแผนจาก 40 แผน คัดเลือกไว้ 20 แผน
7. ปรับแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมตามคู่มือนิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญที่มีความคิดเห็นตรงกันโดยใช้เกณฑ์พิจารณาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 ท่าน ให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
8. นำแผนการจัดกิจกรรมการเล่นิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่นที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ในกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยเด็กปฐมวัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัย
2. สร้างแบบทดสอบวัดด้านทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัย จำนวน 3 จำนวน ด้านละ 1 ชุดเป็นจำนวน 3 ชุด ชุดละ 5 ข้อ รวม 15 ข้อ
3. นำแบบทดสอบการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยและคู่มือการประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัยและด้านการวัดผลการศึกษา เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ดัชนีความสอดคล้อง IOC มีค่าระหว่าง 0.67 – 1.00
4. ปรับปรุงแบบประเมินและคู่มือดำเนินการประเมินตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
5. นำแบบทดสอบการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดลอง (Try out) กับเด็กชั้นอนุบาล ปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนอนุบาลนครปฐม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม จำนวน 15 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายเพื่อหาค่าความยากง่าย โดยมีค่าจำแนกเท่ากับ 0.87

ขั้นตอนการสร้างแบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรม

แบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมมีวิธีการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยและ แบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัย
2. กำหนดพฤติกรรมที่และช่วงเวลาที่ต้องการสังเกต
3. สร้างแบบบันทึกการปฏิบัติด้านทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้
1) ชื่อ-นามสกุล 2) อายุ 3) ชื่อโรงเรียน 4) กิจกรรมที่ได้กแสดง ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 4.1 การสร้างสัมพันธภาพ 4.2 การสื่อสารและ 4.3 การแก้ไขปัญหา 5) เหตุ
4. นำแบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมและคู่มือการประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัยและด้านการวัดผลการศึกษา เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ดัชนีความสอดคล้อง IOC มีค่าระหว่าง 0.67 – 1.00
5. ปรับปรุงแบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมและคู่มือดำเนินการประเมินตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ใช้เกณฑ์พิจารณาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 ท่าน ให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest Posttest Design

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนในช่วงที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ทำการทดลองเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 1 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที ทำการทดลองกิจกรรมเสริมประสบการณ์ รวม 40 ครั้ง ผู้วิจัยได้เลือก 20 แผนและจัดกิจกรรมซ้ำ 2 ครั้ง โดย 1) พบครูประจำชั้นเพื่อชี้แจงรูปแบบงานวิจัยและขอความร่วมมือ 2) สร้างความคุ้นเคยกับเด็กกลุ่มเป้าหมาย เป็นระยะเวลา 5 วันทำการ วันละ 20 นาที 3) ก่อนทำการทดลองผู้วิจัยทำการทดสอบ (Pretest) กับเด็กทั้งห้อง จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนเรียงลำดับคะแนนจาก

คะแนนสูงที่สุดไปหาคะแนนต่ำที่สุด เลือกเด็กที่มีคะแนนต่ำด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัย จำนวน 15 คน เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย 4) ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองโดยทดลองสัปดาห์ละ 5 วัน วันจันทร์ - วันศุกร์ วันละ 20 นาที ในช่วงเวลา 09.30-09.50 น. จนสิ้นสุดการทดลอง โดยระหว่างที่ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง กับเด็กที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายอยู่ในความดูแลของครูประจำชั้น

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ระดับทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเล่นที่เล่นที่บ้าน ประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่นใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การแปลค่าระดับทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัย มีคะแนนเต็ม 2 คะแนน เกณฑ์การแปลผลแบ่งเป็น 3 ช่วงดังนี้

คะแนนระหว่าง 1.50 – 2.00 หมายถึง มีการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยในระดับที่ดี

คะแนนระหว่าง 1.51 – 1.99 หมายถึง มีการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยในระดับปานกลาง

คะแนนระหว่าง 0.00 – 0.50 หมายถึง มีการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยในระดับพอใช้

2. เปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการเล่นที่เล่นที่บ้าน ประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น ได้แก่ การแก้ไขปัญหา การสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ใช้ t – test สำหรับ Dependent Samples และการเปลี่ยนแปลงทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นที่เล่นที่บ้าน ประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น ใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการที่ศึกษา

1. ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยก่อนใช้กิจกรรมการเล่นที่เล่นที่บ้าน ประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น พบว่าอยู่ในระดับพอใช้ทั้งภาพรวมและรายด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับทักษะการแก้ไขปัญหาอยู่อันดับแรก รองลงมา ได้แก่ ทักษะการสื่อสารและทักษะการสร้างสัมพันธภาพ ตามลำดับ และการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยหลังทำกิจกรรมการเล่นที่เล่นที่บ้าน ประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น พบว่าอยู่ในระดับดีทั้งภาพรวมและรายด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับทักษะการแก้ไขปัญหาอยู่อันดับแรก รองลงมา ได้แก่ ทักษะการสื่อสารและทักษะการสร้างสัมพันธภาพ ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทำกิจกรรมการเล่านิทาน
ที่บ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น

ทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัย ของเด็กปฐมวัย	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การแก้ไขปัญหา	0.27	0.46	พอใช้	1.07	0.46	ดี
2. การสื่อสาร	0.33	0.49	พอใช้	1.27	0.46	ดี
3. การสร้างสัมพันธภาพ	0.87	0.35	พอใช้	1.53	0.35	ดี
รวม	0.49	0.43	พอใช้	1.29	0.48	ดี

2. การเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรม
การเล่านิทานที่บ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่นให้กับเด็กนักเรียนจำนวน 15 คน เมื่อเปรียบเทียบ
ทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรม ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 การเปรียบเทียบทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเล่านิทาน
ที่บ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น

ทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็ก ปฐมวัย	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		T
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. การแก้ไขปัญหา	0.27	0.46	1.07	0.46	2.95*
2. การสื่อสาร	0.33	0.49	1.27	0.46	1.59*
3. การสร้างสัมพันธภาพ	0.87	0.35	1.53	0.35	2.37*
รวม	0.49	0.43	1.29	0.48	4.41*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 2 ปรากฏว่าหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานที่บ้านประกอบหุ่นที่ทำ
จากวัสดุในท้องถิ่น ส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยโดยรวมสูงกว่าก่อนการทดลอง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรม
การเล่านิทานที่บ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 แสดงว่า การจัดกิจกรรมการเล่านิทานที่บ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่นสามารถพัฒนา
ทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยได้

3. การเปลี่ยนแปลงทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเล่นิทานที่บ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 การเปลี่ยนแปลงของทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเล่นิทานที่บ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่นจำแนกเป็นรายด้าน

ทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัย	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ร้อยละของการเปลี่ยนแปลง
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. การสร้างสัมพันธภาพ	0.27	0.46	1.07	0.46	25.23
2. การสื่อสาร	0.33	0.49	1.27	0.46	25.98
3. การแก้ไขปัญหา	0.87	0.35	1.53	0.35	56.86
รวม	0.49	0.43	1.29	0.48	37.98

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 ปรากฏว่า ทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมเล่นิทานที่บ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น โดยรวมมีการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 37.98 ของความสามารถพื้นฐานเดิม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัย ด้านการแก้ไขปัญหา เพิ่มขึ้นร้อยละ 56.86 ด้านการสร้างสัมพันธภาพ เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.98 และด้านการสื่อสาร เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.23 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยก่อนใช้กิจกรรมการเล่นิทานที่บ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยก่อนใช้กิจกรรมการเล่นิทานที่บ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่นอยู่ในระดับพอใช้ทั้งภาพรวมและรายด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับทักษะการแก้ไขปัญหาอยู่อันดับแรก รองลงมา ได้แก่ ทักษะการสื่อสารและทักษะการสร้างสัมพันธภาพตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากนิทานเป็นสิ่งเสริมสร้างสติปัญญาได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ได้ฟัง เพิ่มพูนคำศัพท์และขยายประสบการณ์ของตนเองอย่างกว้างขวางและนิทานจะทำให้เด็กๆ สามารถใช้กระบวนการคิดในการพิจารณาแก้ปัญหาได้ ดังที่ อารมณ สุวรรณपाल (2551:8-35) ได้เสนอแนวการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัย โดยการจัดกิจกรรมการฟังนิทาน การทดลอง การแสดงผลงาน การดูภาพประกอบการชมภาพยนตร์ การ์ตูน หรือเกมการศึกษา ทักษะศึกษาและการเล่นตามมุมต่างๆ ให้เด็กเล่าประสบการณ์การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดของเด็กปฐมวัยจากคุณลักษณะที่พึงประสงค์คุณลักษณะตามวัย สารที่ควรเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญที่กล่าวไว้ในหลักสูตร เมื่อพิจารณาแล้วสารที่ควรเรียนรู้จะส่งเสริมด้านการคิดของเด็กในเรื่อง การใช้ภาษา จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์การคิดแก้ปัญหาด้วยตัวเอง เมื่อครูนำสารที่ควรเรียนรู้ในหลักสูตรมาวางแผนการจัดประสบการณ์ ใช้วิธีการที่เน้นหรือ

กระตุ้นให้เด็กได้คิดจากประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงผ่านกิจกรรมหลักเด็กจะได้ประสบการณ์ตรงและพัฒนาด้านการคิดโดยที่เด็กไม่รู้ตัว ซึ่งการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยว่ามีหลากหลายวิธี เช่น การฝึกการรับรู้ทางประสาทสัมผัส การใช้คำถาม การสังเกตเปรียบเทียบและใช้ความคิดเป็นต้น ซึ่งหลักสำคัญในการจัดกิจกรรมนั้นต้องคำนึงถึงสื่อและสภาพแวดล้อมที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับพัฒนาการความสนใจของเด็ก ซึ่งกิจกรรมอาจจะจัดในรูปแบบของกิจกรรมกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็ก ถ้าเป็นกลุ่มใหญ่ครูและเด็กจะสนทนาซักถามกันหรือถ้าเป็นกลุ่มเล็กอาจใช้กิจกรรมในรูปแบบการเล่นเกม เป็นต้น ดังนั้น พ่อแม่ ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องจึงมีบทบาทในการส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยเป็นอย่างยิ่ง และสอดคล้องกับ Chase-Lansdale; & Brooks-Gunn (2014) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่สนับสนุนให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Two generation Approachว่า “การเรียนรู้ในระยะต้น จะทำให้เกิดการเรียนรู้ในระยะต่อมา การมีทักษะในระยะต้นจะทำให้เกิดทักษะในระยะต่อมา” ในทำนองเดียวกันสิ่งแวดล้อมในบ้านเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ยาก สิ่งแวดล้อมจะมีลักษณะเช่นไรขึ้นอยู่กับคุณลักษณะและประสบการณ์ของพ่อแม่เช่น การได้รับการศึกษา การมีงานทำระดับรายได้ ภาวะสุขภาพกายและสุขภาพจิต ความสามารถในการรับมือกับความเครียด วิธีการสื่อสารระหว่างพ่อกับแม่ ระหว่างพ่อแม่กับลูกและกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัว ดังนั้นสรุปได้ว่ากิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่นจะเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยในแต่ละด้าน จากเนื้อเรื่องในนิทาน ดังนั้นสรุปได้ว่ากิจกรรมการเล่าพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่นเป็นกิจกรรมที่เด็กปฐมวัยส่วนมากโปรดปราน เพราะนิทานทำให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินและตอบสนองความต้องการของเด็ก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ สิริินทร์ ลัดดาภิรมย์ บัญเชิดชู และมุลินท์ กลิ่นหวล (2559) ได้ศึกษา กิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาเด็กปฐมวัยจำเป็นต้องดำเนินการให้ครอบคลุมในประเด็นสำคัญ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ที่มีความเหมาะสมซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะเด็กปฐมวัยที่สำคัญสี่ประการ (fourcore competencies (4 C's) ของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบไปด้วยสมรรถนะในการสื่อสาร นิทานจึงเปรียบเสมือนเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้เด็กสนใจ ซึ่งความสนใจนี้เป็นแรงจูงใจภายในที่มีอำนาจผลักดันให้ผู้เรียนเกิดความใคร่รู้ ใคร่เรียน นำไปสู่การพัฒนาในทุกด้าน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเด็กมักจะชอบให้ผู้ใหญ่เล่านิทานให้ฟังเสมอ กิจกรรมการเล่านิทานจึงเป็นกิจกรรมที่เด็กชื่นชอบ นิทานจึงเปรียบเสมือนเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้เด็กสนใจ ซึ่งความสนใจนี้เป็นแรงจูงใจภายในที่มีอำนาจผลักดันให้ผู้เรียนเกิดความใคร่รู้ ใคร่เรียน นำไปสู่การพัฒนาในทุกด้าน กิจกรรมทัศนศึกษา(field trip)เป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ได้เป็นอย่างดี เพราะกิจกรรมทัศนศึกษาเป็นการให้เด็กเรียนรู้นอกสถานที่ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้จริง (สิริินทร์ ลัดดาภิรมย์, 2551: 35) กิจกรรมทัศนศึกษาจึงเป็นกิจกรรมสำคัญหนึ่งของกระบวนการเลี้ยงดูและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่ตอบโจทย์การจัดการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของโลกอีกด้วยรวมทั้งตอบสนองต่อลักษณะการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเพราะเด็กจะมีความสนใจต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว ซึ่งความสนใจเหล่านี้จะเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กแสวงหาคำตอบด้วยตนเองได้ดีขึ้นเมื่อเด็ก ๆ ได้มีปฏิสัมพันธ์(interaction) อย่างมีความหมายกับบุคคล สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และสภาพแวดล้อม

ในชุมชนและท้องถิ่น การที่เด็กได้ไปทัศนศึกษาทำให้เกิดการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงซึ่งสอดคล้องกับความสนใจตามช่วงวัยของเด็กที่เป็นช่วงวัยแห่งการเรียนรู้ช่างสังเกตและสำรวจสิ่งต่างๆรอบตัว

2. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองจัดกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น ส่งผลให้เด็กมีการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองร้อยละ 37.98 โดยการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของเด็กปฐมวัย ด้านการแก้ไขปัญหา เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านการสร้างสัมพันธภาพและด้านการสื่อสาร ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่นทำให้เด็กปฐมวัยเกิดการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยในเรื่องของการแก้ไขปัญหา ด้านการสร้างสัมพันธภาพ และด้านการสื่อสาร เพราะการคิดต้องอาศัยข้อมูลจากที่เรียนรู้ในการฟังนิทานพื้นบ้าน มาสรุปเป็นข้อเท็จจริงหรือหลักการเพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัย ดังที่ กรกมล จึงสำราญ และวิภาดา วานิช (2556) กล่าวว่า นิทานเป็นสิ่งเสริมสร้างสติปัญญาได้อย่างเป็นรูปธรรม เช่น การจับใจความสำคัญของเรื่องรู้จักการโต้ตอบคำถามระหว่างผู้เล่าและผู้ฟัง เพิ่มพูนคำศัพท์และขยายประสบการณ์ของตนเองอย่างกว้างขวางและนิทานและหุ่นจะทำให้เด็กๆหรือผู้ฟังสามารถใช้กระบวนการคิดในการพิจารณาแก้ปัญหา

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับทักษะการแก้ไขปัญหาอยู่อันดับแรก รองลงมา ได้แก่ ทักษะการสื่อสารและทักษะการสร้างสัมพันธภาพ ตามลำดับ อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1) ทักษะการแก้ไขปัญหา เด็กปฐมวัยมีทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยการแก้ไขปัญหาก่อนการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับพอใช้ ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.87 คะแนน แต่หลังการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับดี ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.53 คะแนน แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่นช่วยส่งเสริมทักษะการแก้ไขปัญหาได้ แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่นช่วยส่งเสริมทักษะการสื่อสารได้ เพราะการส่งเสริมการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย เป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อการใช้ชีวิต และการอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีภูมิคุ้มกันที่ดีในการแก้ไขปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ และสามารถผ่านพ้นปัญหาไปได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับสุภาพร ศรีหรั่ง (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาความเข้าใจในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาในระดับเรียนได้จากการจัดกิจกรรมเล่านิทาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความเข้าใจในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้หลังได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทาน อยู่ในระดับดี 2) ความเข้าใจในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ของเด็กที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญา ระดับเรียนได้หลังได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานสูงขึ้น

1.2) ทักษะการสื่อสาร เด็กปฐมวัยมีทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยการแก้ไขปัญหาก่อนการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับพอใช้ ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.33 คะแนน แต่หลังการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับดี ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.27 คะแนนแสดงว่าการจัดกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่นช่วยส่งเสริมทักษะการสื่อสารได้เพราะการส่งเสริมทักษะการสื่อสารให้กับเด็กปฐมวัยนั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพราะ

การส่งเสริมการสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาตนเองเพื่อความเจริญก้าวหน้าการส่งเสริมทักษะความสามารถที่ดีในการสื่อสารให้กับเด็กปฐมวัย เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทักษะของตนเอง เพื่อให้เด็กมีความสามารถในการสื่อสารกับบุคคลอื่นได้อย่างถูกต้อง ให้เด็กได้เรียนรู้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับคุณครูและเพื่อนๆ เพื่อให้เด็กสามารถบอกความต้องการของตนเองได้ เช่น การบอกว่าตัวเองอยากเข้าห้องน้ำเด็กก็จะสื่อสารออกเป็นคำพูด หรือการแสดงความรู้สึกต่อตนเองและผู้อื่นและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับขบวนการจิต ศีลวิจย โรเจอร์ส, นันทิยา ดวงกุ่มเมศ ขนบพร, วงศ์ภาพสินธุ์(2558 : บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่าผลการทดสอบประสิทธิภาพของสื่อนิทานที่ผู้วิจัยสร้างได้ค่าประสิทธิภาพ 86.11/84.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ การสร้างสื่อนิทานให้มีประสิทธิภาพนั้นพบว่าการกำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างอย่างชัดเจนและการศึกษาข้อมูลเพื่อสร้างเนื้อหาภาษารูปเล่มภาพประกอบคู่มือในการเล่านิทานรวมถึง การใช้เทคนิคเพื่อให้นิทานมีความน่าสนใจได้แก่การสร้างนิทานสองเรื่อง โดยให้ตัวละครมีความแตกต่างกันแบบคู่ ตรงข้ามการจูงใจโดยใช้ความกลัวรวมถึงการใส่เนื้อหาที่ทำให้เด็กมีส่วนร่วมเช่นเสียงร้องของตัวละครสามารถ กระตุ้นความสนใจได้เป็นอย่างดีนอกจากนี้การสร้างตัวละครที่มีความน่าสนใจและเป็นแบบอย่างที่ดีจะทำให้เด็ก ชื่นชอบและเลียนแบบพฤติกรรมที่ดีของตัวละคร ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นจากผู้ปกครองที่สอบถามผ่าน เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่พบว่านิทานอิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นทั้งสองเรื่องนั้น เนื้อเรื่อง ภาษา ภาพประกอบตัว ละครมีความเหมาะสมและน่าสนใจ บุตรหลานของทุกคนชอบและตั้งใจฟังนิทาน

1.3) ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ เพราะกิจกรรมการเล่านิทานที่บ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมและบุคลลรอบข้าง มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสัมพันธภาพทางสังคมให้เกิดขึ้นกับเด็กโดยควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก เป็นทำการเข้าใจมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น ใช้ภาษาพูดและภาษากาย เพื่อสื่อสารความรู้สึก นึกคิดของตนเอง รับรู้ความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของผู้อื่น วางตัวได้ถูกต้อง เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ใช้การสื่อสารที่สร้างสัมพันธภาพที่ดีสร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เช่น การร่วมกิจกรรมกับเพื่อน เมื่อเด็กเริ่มต้นจากการยิ้มแย้มให้กับบุคคลรอบข้างนั้นหมายความว่าเด็กพร้อมที่จะสร้างสัมพันธภาพที่ดีแล้ว และเด็กจะสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างด้วยการพูดคุย การชวนเล่น การร่วมกิจกรรมการเล่านิทานที่บ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่นกับเพื่อนและคุณครู เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับสิริมา ภิญา โอนันตพงษ์ (2550: 65) กล่าวว่า การเรียนรู้ทางสังคม เกิดจากการได้เห็นการกระทำอันเป็นตัวอย่างจากบุคคลรอบข้างที่เกี่ยวข้องกับเด็กเพราะพฤติกรรม หรือการกระทำของตัวละครในนิทานจะช่วยให้เด็ก เกิดการเรียนรู้ สามารถจำแนกพฤติกรรมของตัวละครที่ตนเองชื่นชอบ และเลียนแบบตัวละคร ดังนั้นนิทานที่จะนำมาเล่าให้เด็กฟังนั้น ควรเป็นนิทานอีสป นิทานพื้นบ้านที่ปลูกฝังการช่วยเหลือแบ่งปัน และ การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งอาจใช้ เทคนิคการเล่านิทานประกอบท่าทาง หรือสวมบทบาทเป็นตัวละครในนิทานจากสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นจากนิทาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี ปรีวาที (2551) ได้

ทำการศึกษาการพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยการเล่านิทานและติดตามผล ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานและติดตามผล มีการพัฒนาจริยธรรม หลังการจัดกิจกรรมเล่านิทานอยู่ในระดับดีมาก แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดกิจกรรมการเล่านิทานที่บ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น ควรคำนึงถึงความปลอดภัยและขนาดของอุปกรณ์ที่ให้เด็กถือ เช่น ด้ามจับต้องไม่มีเหลี่ยม ขนาดของหุ่นต้องเหมาะสมกับตัวเด็ก เป็นต้น
2. การจัดกิจกรรมการเล่านิทานที่บ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น ควรคำนึงถึงความเหมาะสมของนิทานที่เหมาะสมและสามารถจัดกิจกรรมที่ความสอดคล้องจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ได้
3. การจัดกิจกรรมการเล่านิทานที่บ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น ควรคำนึงถึงระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ต้องมีความเหมาะสมกับวัยและสมาธิของเด็ก ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของช่วงเวลาที่ใช้ในการเล่านิทานและที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมทบทวน เช่น ในเด็กอายุ 5 – 6 ปี เวลาในการจัดกิจกรรมไม่ควรเกิน 15 – 20 นาที ถ้าใช้เวลาในการเล่านิทานนาน เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมทบทวนจะน้อยลง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่าที่บ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่นระดับชั้นอื่นๆ เช่น ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมการเล่าที่บ้านประกอบหุ่นที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น ที่มีผลต่อความสามารถด้านอื่นๆ เช่น พัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรกมล จิ่งสาราญและวิภาดา วานิช. (2556.. การศึกษาปฐมวัย: เด็กวัยก่อนเข้าเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551.. การจัดการกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: มิตรสัมพันธ์กราฟิก.
- ขวัญจิต ศศิวงศาโรจน์, นันทิยา ดวงภุมเมศ ขนบพร, วงศ์ภาพสินธุ์(2558).การสร้างสื่อนิทานเพื่อพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจในเด็กปฐมวัย
- จริยา สันตานนท์.(2553) การพัฒนาสัมพันธภาพทางสังคมของเด็กปฐมวัย โดยการจัดการกรรมการวาดภาพต่อเติมจากภาพปะติดเป็นกลุ่ม. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บงกช ทองเอี่ยมและคณะ.(2560). “การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม.” Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ. ปีที่ 10, ฉบับที่ 2 (เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม): 773-793.
- ปราณี ปรีวาที. (2551). การพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยการเล่านิทานและติดตามผล. ปรินญาณีพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พจนารถ บุญพงษ์. (2549.. การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของเด็กปฐมวัยโดยใช้เกมฝึกทักษะการคิด. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2555. เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาและวิทยาการเรียนรู้ (พิมพ์ครั้งที่ 4.. นนทบุรี:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รัฐพล ประดับเวทย์. (2560). “ แนวทางการจัดการกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีตามแนวคิดอนุกรมวิธานของปลูม.” Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ. ปีที่ 10, ฉบับที่ 3 (เดือนกันยายน – ธันวาคม): 1051-1065.
- ลักษณา แก้วทอง. (2550). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยเกมการศึกษาของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สิรินทร์ ลัดดาภิรมย์ บุญเชิดชู และมุจลินท์ กลิ่นหวล. (2559). “กิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่21.” Veridian E-Journal,Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ ปีที่ 9, ฉบับที่ 2 (เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม)
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ . (2550). การศึกษาปฐมวัย.กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย.
- สุภาพร ศรีหรั่ง. (2549). การศึกษาความเข้าใจในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้จากการจัดการกรรมการเล่านิทาน. หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- สุนทรีย์ บุญจันทร์. (2555). การศึกษาทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีภาวะออทิสซึมจากการสอนโดยใช้บทสนทนาทางสังคม (Social Scripts) ร่วมกับการแสดงบทบาทสมมติ. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2558). ทิศทางของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12. กรุงเทพฯ
- อริสา โสคาภา . (2551). พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นนิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อารมณี สุวรรณपाल. (2551). ประมวลสาระชุดวิชา การจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ปฐมวัย. (หน่วยที่ 8.) นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ภาษาต่างประเทศ

- Chase-Lansdale, P. L., & Brooks-Gunn, J. (2014.. “Two-Generation Programs in the Twenty-First Century.” *Helping Parents, Helping Children: Two-Generation Mechanisms*, 24 (1., 13-39.
- Morrison, George S. (1991.. *Early Childhood Education Today*. 5 th ed. New Jersey: McMillan Publishing Co.